

İMAN, AMEL VE İCTİMÂÎ SORUMLULUK MÜNÂSEBETİ

İşbu makale; dostlardan bize sorulan, “*Gayri İslâmî ortamda faizli muamelede bulunan, Allah’ın indirdiği dinden yüz çevirdiği halde Allah’a rüşvet verir gibi namaz kılan ve geceleri ihya eden, bu haliyle de mutlu olan Müslümana bu mutluluk ayıp olarak yeter. Faizden ve haramlardan vazgeçmeyen hatta bunları meşru ve helal gören birisinin namazı, Allah Teala’ya teklif edilen bir rüşvet gibidir. Yoksa ‘hem faiz hem de namaz ikisi bir arada olabilir’ anlamı ortaya çıkar.*”

Şeklindeki ifadelerin tarafımızca dini yönden değerlendirilmesi talebine binaen, sorulan bir soruya cevap mahiyetinde hiçbir şahsı muhatap almadan, İslâmî ilimler çerçevesinde konu genelleştirilerek kaleme alınmış; bu vesileyle, bir Müslümana “*iman, amel ve ictimâî sorumluluk*” bağlamında faydalı olabileceğini düşündüğümüz itikadi temel bilgiler de yazı kapsamına alınmıştır.

Bu makalemizde anlatılanlardaki maksat, herhangi bir kişi veya zümreye karşı kin, nefret veya maksatlı tutum sergilemek değil, Kur’an, Sünnet ve İslâmî ilimler çerçevesinde Dinimizin insana ve topluma bakış açısını, konuyu saptırmadan objektif bir tutumla ve bilimsel bir yolla ortaya koymaktır. Nitekim İslâmiyet, inanç özgürlüğünü esas almış; hiç kimseyi herhangi bir dine inanmaya zorlamamıştır. Sadece, davet ve irşadı esas kabul etmiştir. Bunun yanında, herhangi birinin, hangi inançtan olursa olsun bir diğerine karşı zulüm ve haksızlık etmesine, yeryüzünde baskı uygulanmasına, fitne ve fesat çıkarılmasına da mâni olmayı şiar edinmiştir.

Makalemizde “*iman*” konusunun merkeze alınması dolayısıyla, Vatikan merkezli olarak Fetö üzerinden pazarlanmakla birlikte dünyayı ve ülkemizi kuşatan “*Dinler Arası Diyalog*” ihaneti kapsamında Türkiyemiz’de de yerleştirilmek istenen ve halen de sinsi ve etkin bir şekilde devam eden “*İlmî İslâm*” (dinde reform) ve “*dinlerin birleştirilmesi*” projesinin en önemli temeli olan, “*aslundan saptırılmış bozuk bir iman*” tanımlaması furçasına da -önemine binaen- temas edilmiştir. Bu bağlamda, 15 asırdır İslâm dünyasının ve bin yıldan beri de Müslüman-Türk toplumunun birlik beraberliğinin mayası ve çimentosu olmuş Ehl-i Sünnet itikadına -ki İslâm itikadının özüdür- yönelik yanlış yorum ve söylemlere karşı, kısmen de olsa, hiçbir kimseyi hedef almadan toplumumuzun aydınlatılması yoluna gidilmiştir.

1-GİRİŞ

Dini bir mesele üzerinde ancak dini kurallara göre konuşulabilir. Malumdur ki, dini kuralların kaynağı da Kuran, Sünnet, icmâ-ı ümmet ve kıyas-ı fukahâ’dır. İtikat alanında ise kıyas geçerli olmaz. Yukarıda özetini verdiğimiz mesaj, doğrudan itikat ve amelle ilgilidir.

Her şeyden önce Allah’ın dininden yüz çeviren bir kimse, Müslüman olamaz. Çünkü bir şeyden yüz çevirmek, onu kabul etmemek demektir. Allah’ın dininden yüz çevirenler, “*nemelazım dinden bize*” diyenler, Kuran-ı Kerim’de

pek çok ayette bildirildiğine göre, ancak kâfirlerdir.¹ Kâfirler ise ebediyen cehennemde kalacaklar ve azap olunacaklardır.² (Bu bakımdan günahkâr olsa bile bir mü'min'in imanını muhafaza edebilmesi son derece önemlidir).

O yüzden, dinden yüz çeviren kimse (kâfir) namaz kılmaz; kılsa da kabul edilmez. Böyle bir kimse, geceyi ise hiç ihya edemez. Zira, geceyi ihya etmek kolay bir iş değildir; bunun için güçlü bir iman ve Allah'a teslimiyet lazımdır.

Bunun yanında Müslümanlardan beklediği menfaat veya onlardan gelebileceğini sandığı zararlar dolayısıyla³ küfrünü gizleyip “namaz kılar görünen”⁴ hatta yeryüzünü ıslah ettikleri iddiasını ileri sürerek fesat çıkaran münâfıklar olabilir.⁵ Münâfık, Allah yolundan saptırmak için kâh söylediğinin hak olduğunu göstermek için sahte tevazuyla boynunu bükerek,⁶ kâh yeminlerini kalkan yaparak,⁷ kâh da dinleyeni hayran bırakan hoş kelâm ederek⁸ Müslümanları kandırmaya çalışır. Allah Teâlâ, münâfıkların bütün bu tavırlarının, kendisine ve mü'minlere tuzak kurma girişimi olduğunu ve bu tuzaklarının ancak kendilerini kuşatacağını;⁹ gerçekte ise onların “*yaslanmış kalaslar*” gibi olduklarını haber verir.¹⁰ Zararlı itikat, tutum ve davranışlarıyla ekini ve nesli helak eden¹¹ böylesi münâfıklar, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in toplumunda dahi var olmuşlar, her devirde de var olacaklardır. Ne var ki, bilgili, sâlih amel sahibi, ihlaslı ve basiretli mü'minlere onlar, Allah'ın yardımı sayesinde¹² inşallah zarar veremeyeceklerdir. Rasulüallah (s.a.v.) Efendimiz'in, “*ümmetim hakkında en çok korktuğum, lisanı bilgelik saçan münâfıklardır*”¹³ hadisi şerifiyle özellikle bilge ve ağzı laf yapan münâfıklara, “*el-eimmetü'l-mudillûn*” ifadesiyle de saptırıcı önderlere¹⁴ (idareciler, imamlar) dikkat çekmesi

¹ Bakara, 2/137; Ali İmran, 3/20, 32, 63, 82; Nisâ, 4/80, 89, 115; Enfal, 8/20; Tâhâ, 20/124; Zuhurf, 43/36; Duhân, 44/14; Necm, 53/29, 33; Fetih, 48/16; Mücadele, 58/14; Tebâgûn, 64/6; Kıyâme, 75/32; Ğâşiye, 88/23; Leyl, 92/16; vd..

² Bkz. Bakara, 2/39; Ali İmran, 3/12, 87, 88; Mâide, 5/10; A'raf, 7/40; Fetih, 48/13; vd..

³ Nisâ, 4/141.

⁴ Bakara, 2/8; Nisâ, 4/142.

⁵ Bakara, 2/11.

⁶ Hac, 22/9.

⁷ Bakara, 2/204; Munâfikûn, 63/1, 2.

⁸ Bakara, 2/204; Munâfikûn, 63/4.

⁹ Bakara, 2/9; Nisâ, 4/142.

¹⁰ Munâfikûn, 63/4.

¹¹ Bakara, 2/20.

¹² Ankebût, 29/69; Rûm, 30/47.

¹³ Ahmed, I/22, 44.

¹⁴ Ebû Dâvud, Fiten, 1; Tirmzi, Fiten, 51 (Tirmizî hadisi, hasen-sahih olarak nitelemiştir); İbn Mâce, Fiten, 9; Dârimî, Mukaddime, 23; Ahmed, I/42; V/145, 278, 284; VI/441.

son derece manidardır. Hepimizin bildiği hadisi şerifte münafiğin alametlerine ilişkin zikredilen şu hasletleri de hatırlatıverelim ki hep birlikte korunalım: **“Kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder, konuştuğunda yalan söyler, söz verdiği sözünü tutmaz ve anlaşmazlığa düştüğünde haktan sapar.”**¹⁵ (Yani, haddi aşırıp adaletsizliğe düşerek karşısındakine zarar vermeye çalışır.)”

2-MÜ’MİN KİMDİR?

İslâm itikadına göre; Kur’an ve Sünnet’te bildirilen bütün emir, yasak ve haberlerin tamamına inanan kimse mü’mindir. Mü’min, bir haramı helal görmezse veya herhangi bir farzı inkâr etmezse, beşer olarak işlediği herhangi bir haramdan ötürü veya îfâ edemediği bir farzdan dolayı, o hükmü küçümsemediği veya önemsiz addetmediği sürece imanını kaybetmez.¹⁶ (Geniş bilgi için bkz. <https://www.ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=35>).

Fakat mü’min kimse, nefsine yenilip günaha düşmesi durumunda mahzun olur; günahından, sanki üzerine bir dağ yıkılacakmış gibi korkar. Fâcir (günaha alışmış kişi) ise, günahı sanki burnunun ucundan sinek geçmiş gibi görür.¹⁷ Ayrıca; iman, ancak sâlih amelle korunur. Amel olmadan imanı korumak oldukça zordur. Bazı İslâm büyüklerinin temsiliyle, amel imanın fanusudur; fânus olmazsa, rüzgârlı veya yağmurlu havada mum/kandil sönmeye mahkumdur. Pratikte yararı olmayacağı için burada, kelâm ilminde konu edilen *“amel imandan bir cüz müdür?”* tartışmasına yer vermiyoruz.¹⁸

Kur’an ve Mütevâtir sünnette mevcut herhangi bir hüküm veya haberi inkâr eden kimsenin ise, mü’min olamayacağını bize bizzat Kur’an ve Mütevâtir haberler bildirir.¹⁹ Akâid kaynaklarımızda da durum aynıyla yer alır.²⁰ Sâbûnî (r.a.), Bakara 85. ayetin tefsirinde, ayetlerin bir kısmını inkâr etmenin, Kitab’ın

¹⁵ Buhârî, İmân, 24; Müslim, İmân, 106.

¹⁶ Ebû Hanîfe, el-Fıkhu’l-Ekber, s. 18, 19; Tahâvî, el-Akâidetü’t-Tahâviyye, s. 9; Ömer en-Nesefî, s. 13, 22, 23.

¹⁷ Buhârî, Deavât, 4.

¹⁸ Bilgi için bkz. Şerafettin Gölcük, Süleyman Toprak, Kelâm, s. 100.

¹⁹ Bakara, 2/85; Nisâ, 4/150, 151, Talak, 65/1; vd.; Bkz. Sâbûnî, Safvetü’t-Tefâsîr, I/75.

²⁰ Serahsî, Bulûğu’s-Sûl fi’l-Usûl, I/73; Bağdâdî, Usulid’Din, s. 290; Bağdadi, el-Fark beyne’l-Fırak, s. 323, 345, 347, Sâbûnî, Ebu Abdullah Abdullah b. Mahmud, el-Bidaye fi Usûli’d-Dîn, s. 183; Teftâzânî, Şerhu’l-Akâid, s. 153; Behûtî, Keşşâfü’l-Ğinâ, 6/219; Aliyyülkâri, Şerhu’l-Fıkhi’l-Ekber, s. 46; Molla Hüsrev, Mirâtü’l-Usûl, s. 321; Muhammed Hâdimî, Berika, I/375, 376; İbn Hacer el-el-Heytemî, ez-Zevâcir, I/51-54, 243; Ebu’l-Izz Ali b. Ali, Şerhu’l-Akâidetü’t-Tahâviyye, I/403, II/529, 552; Mustafa Said Han, Muhyiddin Diyeb Mestû, el-Akâidetü’l-İslâmiyye, s. 115; Ömer Nasuhi Bilmen, Muvazzah İlm-i Kelâm, s. 102, 103; Ali Arslan Aydın, İslâm’da İman Esasları, s. 38; Ahmet Hamdi Akseki, İslâm Dini, s. 56; Şerafettin Gölcük, Süleyman Toprak, Kelâm, s. 103.

tamamını inkâr etmek anlamına geldiğini söyler.²¹ Çünkü Allah'ın hükmü veya haberi kabul edilmemiştir. Halbuki Allah'a iman, ona teslimiyeti gerektirir. Teslimiyet ise, O'nun ve Rasulü (a.s.)'nün bildirdiği her hüküm ve habere inanmayı zorunlu kılar.²²

3-REFORMİST TEOLOGLARIN YANLIŞ VE MAKSATLI “İMAN” TELAKKİLERİ

Yukarıda belirttiğimiz üzere, mü'min'in tanımı bütün muteber kaynaklarda açı ve net iken, dinde reform yanlısı teologların, yukarıdaki delil ve kaynakları görmezden gelerek, hiç kimseye (güya aynı kibleye yönelenlere) kâfir denemeyeceğini yüzleri de kızarmadan yazıp çizmeleri ve konuşmaları, son derece hayreti mucip bir durumdur. Bu teologların bir de kaynaklardaki ibarenin gerisini saklayarak, söylediklerinin aksini yazan o eserleri kaynak göstermeleri ise, neyle izah edilebilir bilemiyoruz... Bu yanlış ve yanlış rehberlikleri, toplumu imansızlığa sürüklemek ister gibi bir tutum sanki! Düşünün ki hastasına, “*zehir içebilirsin bir şey olmaz*” diyen bir doktor olsun, hâşâ!..

Reformist teologların bu konuda dillendirdikleri meşhur ifade özetle, “*Aynı kibleye yönelen kimseler tekfir edilemez... Nitekim, İmam Azam Ebû Hanîfe el-Fıkhu'l-Ekber'inde, Tahavî, Akâid Metni'nde, Neseî de Akâid Risalesi'nde vd. böyle demektedir*” şeklindedir.

Bu ifadenin, “*bir kimse namaz kılıyorsa, ya da Müslüman olduğunu iddia ediyorsa, bunun yanında da dinin bir kısım kesin hükümlerini kabul etmiyor veya önemsiz görüyorsa, bu şahıs kâfir olmaz*” anlamına geldiği açıktır. Böylesi bir inanç ve iddia, öncelikle ayeti kerime ve hadisi şeriflerdeki imanla ilgili nasları yerle bir etmektedir. Bu vahametinin sonucunda Allah ve Rasulü'ne iftira atılmış olduğu da aşikârdır.

Bu teologların kaynak verdikleri Akâid metinlerindeki ibareler de iddia ettiklerinin tam aksinedir. Nitekim, mezkur kaynaklarda yer alan ibarelerde genel anlamıyla, “*haram kılınan hükümlerden (büyük günahlardan) herhangi birini inkâr etmezse*” kaydı mevcuttur.²³ Dinde kesin olarak farz kılınan yahut da ayet-i kerime ve Mütevâtir hadislerle açık olarak bildirilen haberlerden birini inkâr da aynı hükme dahildir. Hanefî alimlere göre, icmâ'yı inkâr etmek de

²¹ Sâbûnî, Safvetü't-Tefâsîr, I/75.

²² Nisâ: 4/59, 65; Ahzâb:33/36; vd..

²³ Ebû Hanîfe, el-Fıkhu'l-Ekber, s. 18, 19; Tahavî, el-Akâidetü't-Tahâviyye, s. 9; Ömer en-Neseî, s. 13, 22, 23.

küfürdür.²⁴ Hanefiler ayrıca, meşhur haberin bildirdiğini inkâr etmeyi de küfür olarak kabul etmişlerdir. Dolayısıyla, meşhur sünnet de itikadi konularda delildir.²⁵

Bu hususla ilgili olarak orijinal ifadelerle bir örnek vermek yerinde olur. İmam Azam Ebu Hanife (r.a.) hazretlerinin “*el-Fıkhu'l-Ekber*” isimli akâid metninde geçen ibarenin çevirisi aynen şöyledir:

“Büyük günah da işlese, işlediği o günahdan dolayı bir mü'min'i, o günahı helal saymadıkça tekfir etmeyiz. (O günahdan dolayı) o mü'minden iman sıfatını düşürmeyiz, onu hakikatte mü'min olarak isimlendiririz. Ancak ona, kâfir demeden 'fâsık mü'min' demek caiz olur.”²⁶

Görüldüğü gibi metinde, ifade ettiğimiz üzere, “*helal saymadıkça*”, kaydı vardır ki bu kayıt, cümlenin kök anlamını tersine çevirmektedir. Bir temel akâid (inanç) kitabında yer alan ve mânâyı tersine çeviren “bu kaydın” kasten gizlenmesi gerçeği, hâşâ iman bir yana bırakılsa bile, bilimsel objektifliğe aykırı değil midir? Bu durum, kitapların müellifleri olan İmam Azam, Tahavî ve Ömer Nesefî gibi koca koca imamlardan tutun da Allah'a (c.c.) ve Peygamberi (a.s.)'ne varana kadar iftira olmaz mı?

Hem bu noktada, iman konusunda sakat tanımlar yapan teologlara şunu soralım: **“Siz madem ki bu ana kaynakları görüşlerinize -güya- referans gösteriyorsunuz! Peki referans gösterdiğiniz bu değerli kaynaklarda Kuran ve Sünnet merkezli ortaya konan diğer bilgileri de kabul ediyor musunuz?.. Örneğin, kıyamet alametleri, kabir azabı, kader, sırat, mizan ve şefaât gibi hakikatlere inanıyor musunuz?”** Bizim gördüğümüze göre reformist veya mutezilî görüşlü teologlar, ya bu konuları hiç duymamış veya dinde yokmuş gibi yazılarında atlıyorlar; yahut da -bu konuya temas etmek zorunda kaldıklarında- konu üzerinde felsefe yaparak kavramların içini boşaltıyorlar. Yani, bu ve benzeri konular hakkında açıkça “*yok*” diyemiyorlar; felsefi, karma karışık yeni bir açılımlar eşliğinde bu hakikatleri yok anlamına getiriyorlar. O halde, “*neden*” ve “*hangi yüzle*” bu kaynakları referans gösterebiliyorsunuz; bir de iftira atarak?! Bu sorunun cevabını da verelim: **“Bakın sizin güvendiğiniz**

²⁴ Molla Hüsrev, Mirâtü'l-Usul, s. 320; Hukukî İslâmiyye Kamusu, I/167; Selkînî, el-Müyesser s. 101, 102; Zeydan, el-Veciz, s. 182.

²⁵ Bkz. Talat Koçyiğit, Hadis İstılahları, s. 23. Şerafettin Gölcük-Süleyman Toprak, Kelâm, s. 65; Abdülkerim Zeydan, el-Veciz, s. 170, 171.

²⁶ Ebû Hanîfe, el-Fıkhu'l-Ekber (Aliyyülkârî Şerhi başında), s. 18; Aliyyü'l-Kârî, Şerhu'l-Fıkhu'l-Ekber, s. 155).

kitaplarda böyle yazıyor” deyip, muhatabı kendi sakat itikatlarına inandırmak için, vesselam...

Akâid kaynaklarımızda, Dinimize göre iman edilmesi zorunlu olan yahut da inkârı küfre düşüren unsurlar, “*zarûrât-ı diniyye*” olarak isimlendirilmiştir.²⁷ İman esasları, Kur’an, Mütevâtir ve (Hanefilere göre) meşhur sünnette bildirilen haberlerle birlikte geçmiş kavim ve peygamberlerden verilen haberler, sübutu ve delaleti kat’î (kesin) olan dini emir ve yasakların tamamı “*zarûrât-ı diniyye*” kapsamındadır. Bunlara inanıp kabul eden kişi mü’min olur. Bunlardan herhangi birini inkâr eden, hafife alan ve bunlara inanmada şüphesi olan kişinin Allah katında imanı kabul edilmez.²⁸ Allah katında kabul edilmeyen imanı, reformist teologların kabul etmesi ne işe yarar acaba? Böyle bir rehberlik, sadece Müslümanları tuzağa düşürüp imansız ölmelerine sebep olur.

Görüldüğü üzere, söz konusu asılsız ve maksatlı olduğunu düşündüğümüz iddialarıyla reformist teologlar, kaynakları gözümüzün önünde olan koca koca akâid imamlarımıza da alenen iftira atmaktadırlar. Haddi zatında Batılı oryantalistlerle onların yolunu izleme sevdasına tutulmuş yerlilerimiz ve diğer (Fazlurahman ve Musa Carullah gibi) gizli oryantalistler, Akâid ve kelâm kaynaklarını kökten reddetmekte ve bu kaynakları da yok etme arzusundadırlar.

Örneğin; Fazlurahman, “*Sünni kelâmın görüşleri de tam bir determinizm içerisindedir, Kur’an’ın ortaya çıkarmak istediği canlılığa ve şevke oldukça tersdir*” şeklinde, hezeyanlarda bulunmaktadır.²⁹

²⁷ Bkz. Serahsî, Bulûğu’s-Sûl fi’l-Usûl, I/73; Bağdâdî, Usulid’Din, s. 290; Bağdâdî, el-Fark beyne’l-Fırak, s. 323, 345, 347, Sâbûnî, Ebu Abdullah Abdullah b. Mahmud, el-Bidaye fi Usûli’d-Dîn, s. 183; Teftâzânî, Şerhu’l-Akâid, s. 153; Behûtî, Keşşâfü’l-Ğmâ, 6/219; Aliyyyülkâri, Şerhu’l-Fıkhî’l-Ekber, s. 46; Molla Hüsrev, Mirâtü’l-Usûl, s. 321; Muhammed Hâdimî, Berika, I/375, 376; İbn Hacer el-el-Heytemî, ez-Zevâcir, I/51-54, 243; Ebu’l-Izz Ali b. Ali, Şerhu’l-Akâdeti’t-Tahâviyye, I/403, II/529, 552; Mustafa Said Han, Muyiddin Diyb Mestû, el-Akâdetü’l-İslâmiyye, s. 115; Ömer Nasuhi Bilmen, Muvazzah İlm-i Kelâm, s. 102, 103; Ali Arslan Aydın, İslâm’da İman Esasları, s. 38; Ahmet Hamdi Akseki, İslâm Dini, s. 56; Şerafettin Gölcük, Süleyman Toprak, Kelâm, s. 103.

²⁸ Bkz. Serahsî, Bulûğu’s-Sûl fi’l-Usûl, I/73; Bağdâdî, Usulid’Din, s. 290; Bağdâdî, el-Fark beyne’l-Fırak, s. 323, 345, 347, Sâbûnî, Ebu Abdullah Abdullah b. Mahmud, el-Bidaye fi Usûli’d-Dîn, s. 183; Teftâzânî, Şerhu’l-Akâid, s. 153; Behûtî, Keşşâfü’l-Ğmâ, 6/219; Aliyyyülkâri, Şerhu’l-Fıkhî’l-Ekber, s. 46; Molla Hüsrev, Mirâtü’l-Usûl, s. 321; Muhammed Hâdimî, Berika, I/375, 376; İbn Hacer el-el-Heytemî, ez-Zevâcir, I/51-54, 243; Ebu’l-Izz Ali b. Ali, Şerhu’l-Akâdeti’t-Tahâviyye, I/403, II/529, 552; Mustafa Said Han, Muyiddin Diyb Mestû, el-Akâdetü’l-İslâmiyye, s. 115; Ömer Nasuhi Bilmen, Muvazzah İlm-i Kelâm, s. 102, 103; Ali Arslan Aydın, İslâm’da İman Esasları, s. 38; Ahmet Hamdi Akseki, İslâm Dini, s. 56; Şerafettin Gölcük, Süleyman Toprak, Kelâm, s. 103.

²⁹ Fazlurahman, İslâm (Çev: Mehmet Aydın, Mehmet Dağ), s. 328).

Musa Carullah ise, İslâm hak mezheplerini, kelim, fıkıh ve fıkıh usûlü ulemasını adeta “İslâm’ın düşmanı” kabul edecek kadar zararlı addetmektedir.³⁰ Kelâm (akâid) ilmini, pratik bir faydası olmayan, manasız sözlere taalluku olan ve boş laflardan ibaret bir alan olarak görmektedir. Bu yüzden kelâm ilmi hakkında “*Lafoloji*” tabirini kullanmaktadır.³¹

Kezâ Musa Carullah; “Kelâmî mezheplerin hamâkat (ahmaklık), taassup ve düşmanlık esaslarına dayandığını(!) ve Müslümanları (güya) güzel öğreti (dediği şey)lerden mahrum bıraktığını(!); milyonlarca Müslümanı sapıklık vadisinde şeytanın pençesine bıraktıklarını(!); anlaşılmayan asılsız şeyleri, boş yere inanç esasları arasına sokarak milyonlarca Müslümanı imanda şaşkınlık ve tereddüde sürüklediklerini(!); kelâm (akâid) ilminin ilimde ve dinde pratik faydayı itibar etmediği için Müslümanları geri bırakıp bataklığa sürüklediğini(!),³² kelamcılarının hastalığının(!) sirayet yoluyla bütün Müslümanlara bulaştığını; kelâm kitaplarının çekirge belası gibi(!) bütün beldelere yayıldığını; böylece cehalet karanlığında yetişen Müslümanların her yerde başkalarının elinde esir gibi olduklarını”(!)³³ ileri sürmektedir.³⁴

Carullah’ın bu müfteri iddialarının hepsine kocaman bir “*hâşâ!*” diyoruz... Oryantalist zihniyetin, kelam ilmi ile akâid ilmini birbirinin aynı gördüklerini ve dolayısıyla birbirinin yerine kullandıklarını da belirtmiş olalım.

4-MÜ’MİN VE KÂFİR TANIMLARINDA OYNANAN İTİKÂDÎ OYUN!

Yukarıda, Allah katında mü’min olabilmenin şartlarını ele almışken, bu vesileyle son çeyrek asırda İslâm itikadı üzerinde oynanan oyunlardan birinden daha söz etmek istiyoruz.

Unutmayalım ki, son çeyrek asırda “*Dinler Arası Diyalog*” (dinlerin birliği) meş’un projesi kapsamında İslâm dünyasında ve ne yazı ki Türkiyemizde, görünmez eller tarafından İslâm itikadının en temel konusu olan iman-küfür arasındaki fark ortadan kaldırılmak istenmektedir. Bu bağlamda “*mü’min, münâfık ve kâfir*” kavramları sulandırılmak suretiyle, adeta ortadan kaldırılmak istenmektedir.

Bu yüzdendir ki, son zamanlarda yayınlanan çoğu dini kitaplarda ve bazı ilahiyatçıların kaleme aldıkları yazılarda “*kâfir*” ve “*münâfık*” kavramlarını göremezsiniz. Şayet varsa, aslından farklı bir şekilde sulandırılmış ve saptırılmış

³⁰ Musa Carullah, Kitâbu’s-Sünne (Çev. Mehmet Görmez), s. 30, 81, 92, 105, 125,

³¹ Mehmet Görmez, Musa Carullah Bigiyef, s. 82-105.

³² Mehmet Görmez, Musa Carullah Bigiyef, s. 83.

³³ Mehmet Görmez, Musa Carullah Bigiyef, s. 84.

³⁴ İfadeler özet olarak verilmiştir.

olarak tanımlandığını görürsünüz. Bazı kitaplarda, “*mü’min*” kavramının, sadece, “*Allah’ın varlığına birliğine inanan*” şeklinde tanımlandığı görülür. Bu şekildeki bir tanım, haddi zatında “*Deizm*”i tanımlamaktadır. Deizm, Allah’ın varlığını kabul ettiği halde, onun hükümlerini kabul etmeyen, ister bireysel yönden olsun isterse toplumsal yönden olsun, O’nun hayata karışmasını reddeden sapkın akımdır. Nitekim deizm’de her türlü vahiy, peygamber ve dini öğreti inkâr edilerek sadece tanrı fikri kabul edilir.³⁵

Eleştiriye konu ettiğimiz kitaplardan “*kâfir*” kavramına yer verenlerin çoğu, “*kâfir*” kavramına, “*gerçeği örten*” anlamı vermekte ve hemen ardından da “*Allah’ın varlığına/birliğine inanan kâfir değildir*” denilmektedir. Yukarıda eleştirdiğimiz, maksatlıca yapılmış “*mü’min*” tanımı ile buradaki ifadeleri birleştirdiğinizde, İslâm inanç esaslarını hükümlerini kabul etmeyen bir kâfiri, Allah’ın varlığına inanıyor diye, “*mü’min*” olarak tanımlamış olursunuz...

Burada asıl ortaya konmak istenen, “*Allah’ın varlığını/birliğini kabul edin kurtuluş için yeter; mü’min olmak için Allah ve Peygamberi’nin getirdiği dini esas ve ahkamı kabule mecbur değilsiniz(!)*” imajıdır. İşte, şimdilik varılmak istenen hedef de budur. Biraz daha ileride, “*mü’min*” ile “*kâfir*” tanımları arasında fark kalmadı, artık inanç bakımından insanlar aynı durumdadır, denecek ve iman-küfür farkı tamamen ortadan kaldırılacaktır. Şimdilik kavramlar bozuluyor ve işin temeli atılıyor... Ne yazık ki pek çok resmi kitap ve resmi program videolarında, imanın ölçüsünü ortaya koyan “*mü’min ve kâfir*” kavramların, eleştirdiğimiz şekilde (bozulmuş olarak) tanımlandığını görürsünüz. “*Münâfik*” kavramı ise, çoktan unutturulmuştur bile! Bazı kitaplarda ise, “*kâfir*” kavramına da rastlayamazsınız... Maksat, bu kavramları unutturmaktır...

Halbuki Kur’an, Mekke müşriklerinin de Allah’ın varlığını kabul ettiklerini ve bu haldeyken kendilerinin imana ve İslâm’a davet edildiklerini haber verir. Kısaca, sadece Allah’ın varlığına, hatta birliğine iman, İslâm Dini’nde istenen iman kesinlikle değildir. Dikkat ederseniz bu tanımın içinde Hz. Peygamberin getirdiği ve açıkladığı dine iman yoktur. Kur’an’daki emir yasak ve haberlere iman da yoktur. Bu tanımlara, “Hz. Peygamber (s.a.v)’in peygamber olduğunu kabul etmek” gibi Şeytânî bir ifadenin eklenmesi de imanın tanımını sağlamaz. Çünkü, böylesi tanımların içerisinde O’nun getirdiğine ve Sünneti’ne iman ve teslimiyet de yoktur. Yoksa, pek çok batıl

³⁵ Bkz. M. Ali Kirman, Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü, s. 58; Ahmet Cevizci, Felsefe Sözlüğü, s. 113, 114. Ayrıca bkz. S. Hayri Bolay, Felsefi Doktrinler Sözlüğü, s. 49.

dinde Allah'ın varlığı, bazısında da O'nun varlığıyla birlikte birliği kabul edilir durumdadır. Yukarıda belirttiğimiz üzere bütün bunlardan, İslâmiyet'in içinin boşaltılması suretiyle, diğer batıl dinlere yaklaştırılması ve en sonunda o dinlerle birleştirilmesi hedeflenmektedir.

Beterin de Beteri Var!

Evet! “*Beterin beteri var*” demişler ya! Yukarıdaki “*Mü'min ve Kâfir Tanımlarında Oynanan İtikâdî Oyun!*” başlığı altındaki bilgileri kaleme aldıktan sonra, çok önceden hazırladığım ve henüz yayınlamadığım bir makalede incelediğim çağdaş! bir akâid kitabında, yukarıda eleştirdiğimiz tanımdan daha beter şekilde bir “*mü'min*”in tanımının yapıldığına şahit oluverdim...

Söz konusu kitapta, Allah'a iman bahsinin ikinci ana başlığı, “*Allah'ın Varlığını Bilmek*” şeklinde konulmuş. Bu başlık altında Allah'a iman, “*onun varlığını ve sıfatlarını bilmek, eksik ve yakışıksız sıfatlardan onu tenzih etmek*” şeklinde tanımlanmış. Dikkat edin ki bu tanım, Allah'ın varlığını ve sıfatlarını “*bilmek*”ten söz ediyor, “*inanmak*”tan dahi söz etmiyor...

Halbuki, yukarıda kısmen belirttiğimiz üzere, gönülden “*tasdik*” ve gönüllü “*teslimiyet*” olmadan “*iman*” olmaz.³⁶ Dolayısıyla “*bilgi*”, hiçbir zaman iman değildir. Nitekim, Kur'an-ı Kerim'de bildirildiği üzere Mekke müşrikleri Allah'ın varlığını, hatta birliğini biliyorlardı, ama iman etmiyorlardı.³⁷ Allah'a yaklaştıracak unsur olarak da putlara tapındıklarını söylüyorlardı. Gereğini yapmadan bir şeyi bilmenin bir işe yaramadığı da açıktır. Dolayısıyla, “*bilgi*” içerisinde yer alan unsurlara inanıp teslim olmadıkları için Allah Teala Kur'an-ı Kerim'de, bunların iman etmediklerini ve kâfir olduklarını bize haber vermiştir. Çünkü iman, aynı zamanda teslimiyettir.

Bu konuda Kur'an-ı Kerim'deki ilgili ayetlere bir göz atalım:

“*O (müşriklere), kendilerini kimin yarattığını sorsan, mutlaka Allah derler. Öyleyse nasıl da (imandan) döndürülüyorlar.*”³⁸

“*O (müşriklere), gökleri ve yeri kim yarattı, güneşi ve ayı size musahhar kılan kim diye sorsanız, mutlaka Allah derler. Öyleyse nasıl da (imandan) döndürülüyorlar.*”³⁹

“*O (müşriklere), gökten yağmuru indirip de yeryüzünün ölümünden sonra o yağmurla yeryüzüne hayat veren kim diye sorsanız, mutlaka Allah derler...*”⁴⁰

³⁶ Nisâ: 4/59, 65; Ahzâb:33/36; vd..

³⁷ Bkz. Ankebût, 29/61, 63; Lokman, 31/25; Zümer, 39/3, 38; Zuhruf, 43/87.

³⁸ Zuhruf, 43/87.

³⁹ Ankebût, 29/61.

“O (müşriklere), gökleri ve yeri kim yarattı diye sorsan, mutlaka Allah derler...”⁴¹

“O (müşriklere), gökleri ve yeri kim yarattı diye sorsan, mutlaka Aziz (güçlü) ve Alîm olan (her şeyi bilen Allah) derler...”⁴²

Ayeti kerimelerde; Mekke müşriklerine takdiri olarak sorulacak sorulara onların verecekleri cevaplar, Rabbimiz azze ve celle tarafından bize teyitle bildirilmektedir. Bu cevaplar; putlara tapan, bildiğimiz ve okuduğumuz Mekke müşriklerine ait cevaplardır. O halde Mekke müşriklerinin, Allah’ı bilmelerine ve O’nun varlığını kabul etmelerine rağmen; kezâ, yağmuru yağdırıp yeryüzüne hayat verenin, güneş ve ayı onlara musahhar kılanın, kendilerini ve kâinatı yaratanın da Allah olduğunu kabul etmelerine rağmen, sırf Allah’ın dinini, gönderdiği Peygamber’ini ve O’nun risaletini kabul etmediklerinden dolayı, küfür ve şirkten kurtulamadıkları görülmektedir.

Peki... Bu devirde, bizim gizli reformist teologların, “*İman, Allah’ın varlığını bilmektir...*” ya da “*Allah’ın varlığına inanmaktır...*” şeklinde tanımlayıp Müslüman halka aşılama çabaları “*sahte iman*”la insanlar nasıl kurtulabilir acaba?.. Yoksa, çeyrek asra yakın bir süredir “*sahih dini bilgi*” diye yutturmak istedikleri de bu mudur?..

5-GÜNAHA DÜŞEN “MÜ’MİN”İN, HEMEN TÖVBE ETMESİ FARZDIR

Asıl olan mü’min’in her türlü günahattan kaçınmasıdır. İrade sahibi varlık olarak bir şekilde günaha düşen bir mü’min, bir daha günah işlememek üzere en kısa sürede tövbe etmeli, o günahattan dolayı pişmanlık duymalı ve günahın zıddı olan sâlih amele yapışmalıdır. İslâm’da tövbe kapısı, -ölüm tehlikesiyle yüz yüze gelinmesi hali gibi- hayattan umudun kesildiği bir duruma düşülmedikçe⁴³ daima açıktır.⁴⁴ Allah Teâlâ da samimice yapılan tövbeleri kabul eder.⁴⁵ Peygamber (s.a.v.) Efendimiz, kulun günahından dolayı tövbe etmesinin;

⁴⁰ Ankebût, 29/63.

⁴¹ Lokman, 31/25; Zümer, 39/38.

⁴² Zuhruf, 43/9.

⁴³ Nisâ, 4/18; Yunus, 10/90, 91; Mü’min, 40/85; Zâriyât, 51/40; Tirmizî, Deavât, 98; İbn Mâce, Zühd, 30; Ahmed, II/132.

⁴⁴ Bakara, 2/160; Âl-i İmrân, 3/135; Nisâ, 4/110; Mâide, 5/39; Tâhâ, 20/82; Nûr, 24/31; Zümer, 39/53, 54; Mü’min, 40/3; Şûrâ, 42/25; Tahrîm, 66/8; Buhârî, Deavât, 3, 4; Müslim, Tevbe, 1-8; Tirmizî, Deavât, 98; İbn Mâce, Zühd, 30; Dârimî, Rikâk, 19; Ahmed, I/383.

⁴⁵ Mâide, 5/39, 98; Furkan, 25/70, 71; Zümer, 39/53, 54; Şûrâ, 42/25; vd..

Allah'a, çölde devesini kaybetmiş adamın, o devesini bulmasından daha sevimli geldiğini haber verir.⁴⁶

Ancak, İslâm'ın tövbe müessesesi, “*nasıl olsa tövbe ederim*” şeklindeki Şeytânî bir vesveseye kapılan mü'min için günah işleme vesilesi de olmamalıdır. Aksi halde kulun tövbe etmesi oldukça zor olur.⁴⁷

Kezâ, yapılan tövbe sürekli bozularak günaha dönülmesi halinde de kişinin karakteri “*yivi sıyrılmış vida*” gibi olur ve Allah tarafından tövbenin kabulü zorlaşır.⁴⁸ Bazı İslâm büyükleri, tövbe ettiği halde günah işlemeye devam eden mü'min'in durumunu, tedavi olurken zehir içen hastanın durumuna benzeterek, yalancı tövbenin faydasızlığına dikkat çeker.

Mü'min'in işlediği günah, tövbe ile ya da kulun Allah katındaki iyi bir ameli dolayısıyla Allah tarafından re'sen bağışlanabilir. Kaza edilmesi gereken dini vecibeleri kaza etmek de tövbenin bir gereğidir. Mazeretsiz de olsa vaktinde kılınamayan namaz, Ramazan ayı içerisinde tutulamayan oruç veya ihmal edilmiş zekât vecibesinin sonradan kaza edilmesi de bu kabildendir. Günahı affedilmeyen fakat imanla dünyadan göçen mü'min, günahı kadar cehennemde cezasını çektikten sonra cennete girer.⁴⁹ Kâfir ise, sâlih (iyi) ameli bile olsa, iman etmeden dünyadan göçmüşse, ebediyen cehennemlik olur,⁵⁰ amelleri de boşa gider.⁵¹ Bu bakımdan, kasten ve bilerek yukarıda sarf ettiğimiz cümleyi önemine binâen burada tekrar edelim: “*Günahkâr olsa bile bir mü'min'in imanını muhafaza edebilmesi son derece önemlidir.*”

6-MÜ'MİNİN BULUNDUĞU ORTAMDAKİ SORUMLULUĞU

Mü'min hangi ortamda bulunursa bulunsun, gücü nispetinde Allah'a kullukla sorumludur. Allah yolunda gayret eden ve olumsuz bir dünyayı/ortamı düzeltme çabasında olan mü'min ise, namazla ve sabırla (ibadetle) Allah'tan yardım istemek zorundadır.⁵² Başka bir deyişle, başarıya ancak Allah'ın yardımıyla, Allah'ın yardımına ise ona ibadet ve yakarışla ulaşılabilir.⁵³

İslâm'a aykırı unsurların bulunduğu bir dünyada Allah'a kulluk görevini yerine getirme çabası, gayri İslâmî unsurlardan memnun ve mutlu olduğu

⁴⁶ Buhârî Deavât, 4; Müslim, Tevbe, 2.

⁴⁷ Bkz. Fâtır, 35/5.

⁴⁸ Bkz. Nisâ, 4/17, 137.

⁴⁹ Ömer en-Nesefî, Metnü'l-Akâid, s. 14.

⁵⁰ Bakara, 2/39; Ali İmran, 3/12, 87, 88; Nisâ, 4/150, 151; Mâide, 5/10; A'raf, 7/40; Fetih, 48/13; vd..

⁵¹ Âl-i İmran, 3/21, 22; Mâide, 5/53; Hüd, 11/15, 16; Furkan, 25/23; vd..

⁵² Bakara, 2/153.

⁵³ Ankebût, 29/69; Rûm, 30/47.

anlamına asla gelmez. Aksine, ibadetle oluşan kulluk bilinciyle kötülüğe karşı tepki ve ıslah düşüncesi yoğunlaşır azim ve gayrete dönüşür. İbadeti olmayan kimse ise, kötülük ortamına daha rahat uyum sağlar ve en sonunda eriyip gider.

Yeryüzünde “*i'lâ-ı kelimetullah*”⁵⁴ (hak ve adaletin hakimiyeti ve zulmün ortadan kaldırılması) yolunda fitneden eser kalmayınca kadar her Müslümanın elinden gelen gayreti göstermesi, çalışıp çaba sarf etmesi, Kur'an-ı Kerim ve hadisi şeriflerde belirtilen açık bir emir olarak Dinimizde farz kılınmış, kıyamete kadar da cihadın devam edeceği bildirilmiştir.⁵⁵

Buna göre İslâm Dini'nde “*cihad*”, muhkem bir farizadır. Farzıyeti, Kitap, Sünnet ve icmâ-ı ümmet ile sabittir.⁵⁶ O kadar ki Rasulüllah (s.a.v.) Efendimiz, “*Allah yolunda cihad etmeden ya da gönlünde bu arzuya sahip olmadan ölen bir kimsenin, nifaktan (münâfıklıktan) bir şube üzerine öleceği*” tehlikesini de haber vermiştir.⁵⁷

Bununla birlikte cihad/kıtal, kendini bilmez kişi ya da grupların rastgele karar ve davranışıyla uygulamaya konacak bir eylem değil, devletin ve şura meclisinin kararıyla şartlar tahakkuk ettiğinde uygulanacak bir yükümlülüktür. Bu hususla ilgili detaylar, İslâm hukuku kaynaklarında sıralanmıştır.⁵⁸ Milletlerarası hukukta da savaş, ârizî ve zorunlu bir hal olarak tanımlanmıştır.

⁵⁴ “*i'lâ-ı kelimetullah*” kavramı, Buhârî ve Müslim gibi en güçlü hadis kaynaklarında gelen hadisi şeriften alınmadır. Hadisi şerifte anlatılana göre Hz. Peygamber (s.a.v.)'e bir adam gelir ve; “*Yâ Rasulellah, Allah yolunda savaşın anlamı nedir? Bizden birileri öfkesinden dolayı veya hamiyeti (izzeti nefsi veya aşireti) uğrunda savaşıyor*” şeklinde bir sual tevcih eder. Rasulüllah (s.a.v.) Efendimiz, (oturur vaziyette iken) ayakta soru sorana başını kaldırıp şöyle buyurur: “*Kim “i'lâ-ı kelimetullah” için savaşırsa, o kimse Allah azze ve celle'nin yolundadır.*” (Buhârî, İlim, 45; Cihad, 15; Fardu'l-Humus, 10; Müslim, İmâre, 149-151). Merhum Ahmed Davudoğu, “*i'lâ-ı kelimetullah*” kavramını, “İslâm'a davet” olarak tanımlamıştır (Ahmed Davudoğu, Sahih-i Müslim Tercüme ve Şerhi, 9/111). Hadisi şerifteki maksat, Allah yolundaki cihadın, dünyevi gayelerle veya riya için değil, sırf Allah rızası için ve uhrevî amaçlarla yapılması gerektiğidir. Hadisin diğer rivayetleri de bunu desteklemektedir. Kelime olarak “*i'lâ-ı kelimetullah*”, Allah'ın kelimesi'nin yüceltilmesi, demektir. Allah'ın kelimesi ise, Allah'ın dini veya O'nun hükmü şeklinde yorumlanmıştır. (Bkz. Aynı kaynak, 9/109-111).

⁵⁵ Bakara, 2/190, 191, 193, 194; Nisâ, 4/75, 76; Enfal, 8/39, 60; Tevbe, 9/5, 12, 14, 29, 36, 38 - 41, 123; Hac, 22/39, 78; Fetih, 61/10, 11; Buhârî, Cihad, 44; Nesâî, Cihâd, 1; Ebû Dâvud, Cihad, 17, 33. vd..

⁵⁶ Cessâs, Ahkâmu'l-Kur'ân, I/256; Ahmed Davudoğlu, Sahih-i Müslim Terceme ve Şerhi, VIII/451; vd..

⁵⁷ Müslim, İmâre, 158; Ebû Dâvud, Cihâd, 17; Nesâî, Cihâd, 2.

⁵⁸ Cessâs, Ahkâmu'l-Kur'ân, I/256; İbn Kudâme, el-Muğnî, 9/162; Kâsânî, Bedü's-Sanâî', 7/145; İbn Âbidîn, Reddü'l-Muhtâr, 6/148; vd..

Müslüman toplumda emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker (iyiliği emretme ve kötülükten alıkoyma) vazifesini îfâ etmek de Dinimizin emrettiği en mühim vazifelerden biridir.⁵⁹ Bu mühim vazifenin terkedilmesinin içtimaî felaketselere yol açacağı da pek çok ayeti kerime ve hadisi şerifte açıkça belirtilmiştir.⁶⁰

Şu kadar var ki, “*i'lâ-ı kelimetullah*” veya iyiliği emredip kötülükten alıkoyma yolunda herkesin sorumluluğu aynı değildir. Aksine bu sorumluluklar, kişinin toplumdaki statüsüne ve mevcut şartlara göre değişik hükümler arz eder. Buna göre, toplumda idareci statüsünde bulunan kişinin, dini ilimleri tahsil etmiş bir hocanın veya daha üst düzey bir hocanın; yahut da toplumda ileri gelen diğer bir kimsenin sorumluluğu ile sıradan birinin bu husustaki sorumlulukları farklı olacaktır.

Bu hususta açık bir örnek vermek gerekirse, köyde çiftçilikle meşgul olan bir Müslümanın veya merada davalarını otlatmakla işgal eden bir Müslümanın; yahut da karın tokluğuna çalışan gariban bir işçinin içtimâî ortamla ilgili sorumlulukları, elbette elit kimselerle eşit düzeyde olmayacaktır. Kendi karnını doyurmakla meşgul olan zayıf Müslümanlar, ibadet görevlerini îfâ etmek ve ülü'l-emr'in meşru emirlerine itaat etmekten başka ne yapabilirler ki?

Öte yandan, emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münkeri îfâ için dini hükümlerin iyi bilinmesinin yanı sıra bu işin usulünün de bilinmesi gerekmektedir. Aksi halde iş, kaş yaparken göz çıkarmaya dönüşebilir. Bu nedenle, emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker vazifesi, esasen her Müslüman üzerine farz olduğu halde bazı şartlarda, toplumda sadece bu işle görevlendirilmiş sınıf üzerine (kifâî) farz olduğu da belirtilmiştir.⁶¹

⁵⁹ Bkz. Âl-i İmran, 3/104, 113, 114; Nisâ, 4/140; En'am, 6/68; A'râf, 7/164-166; Enfal, 8/25; Mâide, 5/78, 79; Tevbe, 9/167; Hûd, 11/116, 117; İsrâ, 17/16; Hac, 22/40, 41; Lokman, 31/17; Buhârî, Tefsîru Sûre 2, 47; Şerike, 6; Şehadet, 30; Müslim, İman, 78; Nesâî, İman, 17; İbn Mâce, İkâme, 115; Fiten, 20; Ebû Dâvud, Salat, 232; Melâhim, 16, 17; Fiten, 16; Tirmizî, Fiten, 9, 12; Zühd, 65; Ahmed, I/2. 5; III/20, 49, 30, 47, 53; 73, 91; IV/268, 270, 273; V/388, 390, 391; Siretü İbn Hişâm, 4/661.

⁶⁰ Mâide, 5/79, 80; A'râf, 7/164-166; Enfal, 8/25; İsrâ, 17/16; Buhârî, Tefsîru Sûre 2, 47; Ebû Dâvud, Melâhim, 16; Tirmizî, Fiten, 9; İbn Mâce, Fiten, 9, 20; Ahmed, III/30, 47, 73, 91; V/388, 390, 391; Celaleyn, Tefsir, s. 327; İbn Kesir, Tefsir, III/226. Geniş bilgi için bkz. <https://www.ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=532#2022091178> .

⁶¹ Bkz. Âl-i İmran, 3/104; İbn Kesir Tefsiri, I/390.

Hadisi şerifte belirtildiğine göre, kötülüğe en azından kalben buğuz etmek, imanın en alt mertebesi, en zayıf şeklidir.⁶² Bu konuda Müslim'in "Sahih"inde gelen hadisi şerifte, "**kötülüğe karşı kalben de buğuz edilmediği takdirde, kalpte hardal tanesi kadar bile imanın bulunmayacağı**" haber verilmiştir.⁶³

Bu bağlamda, ayeti kerime ve hadisi şeriflerdeki açık hükümlerden hareketle Dinimizde küfre rıza, küfür; harama rıza (müsaade etmek) da haram olarak kabul edilmiştir. Haramı güzel görmek de ayrıca küfür kabul edilmiştir.⁶⁴

SONUÇ

"Bir mü'min'in bazı günahları işlemesi yanında bazı farzları da ifâ etmesi durumunun, Allah'a karşı rüşvet olarak değerlendirilmesi", İslâm itikat ve ahkamıyla bağdaşmaz. Zira, iman muhafaza edildiği sürece Allah Teâlâ, kulun işlediği sâlih amelleri artı olarak, ifâ edemediği görevlerini veya (haramlığını inkâr etmeden) işlediği günahları da eksi olarak değerlendirecektir. Netice de günahlar ve sevaplar mizana vurulacak, sevap kefesi ağır gelenler kurtulanlardan olacaktır.⁶⁵

Dolayısıyla Allah katında, imanını muhafaza eden bir mü'min için günahın hesabı ayrıdır, sevabın hesabı ayrıdır. Bu hususta namazın diğer farzlardan ayrıcalığını bildiren hadisi şerifler de yok değildir. Nitekim, makbul bir hadisi şerifte, kıyamet günü kulun hesaba çekileceği ilk amelinin namaz olacağı, namazı yoksa kulun hüsrana düşeceği (zor durumda kalacağı); farzlarındaki eksikliğin- şayet varsa- nafile ibadetlerinden tamamlanacağı haber verilmiştir.⁶⁶ Kezâ, namazı kasten terk etmenin kişiyi imandan uzaklaştıracağını haber veren hadisi şerifler de mevcuttur.⁶⁷ Ancak, bazı İslâm alimleri bu hadisi şerifleri, namaz konusundaki diğer hadisi şeriflere dayanarak te'vil yoluna gitmişlerdir.

⁶² Müslim, İman, 78; Nesâî, İman, 17; İbn Mâce, İkâme, 115; Fiten, 20; Ebû Dâvud, Salat, 232; Melâhim, 117; Ahmed, I/2. 5; III/20, 49, 30, 47, 53.

⁶³ Müslim, İman, 78.

⁶⁴ Bkz. Nisâ, 4/140; En'am, 6/68; A'râf, 7/164-166; Enfal, 8/25; Elmalı'lı, Hak Dini, 3/1500, 1955, 1956.

⁶⁵ A'râf, 7/8, 9; Enbiyâ, 21/47; Kâria, 101/6-9.

⁶⁶ Tirmizî, Salat, 188; Ebû Dâvud, Salat, 145; Nesâî, Salât, 9; Tahrim, 2; İbn Mâce, İkâme, 202; Dârimî, Salât, 91; Ahmed, II/290, 425; IV/65, 103; V/72, 377.

⁶⁷ Bkz. Müslim, İman, 134; Ebû Dâvud, Sünnet, 15; Nesâî, Salat, 8; Tirmizî, İman, 9; İbn Mâce, İkâme, 17, 77, 78; Fiten, 23; Dârimî, Salat, 29; Ahmed, V/346, 355.

Şayet bir kimse, imanı olmadan veya riya için namaz kılıyorsa, zaten o namazı boşuna bir ameldir. Zira Allah Teâlâ, kâfirin amelini kabul etmediği gibi gösteriş için veya dünyevi maksatla ibadet edenin amelini de kabul etmez.⁶⁸ Hatta Allah rızası dışında bir maksatla herhangi bir ibadeti îfâ etmek, ayrıca şirk olarak da kabul edilmiştir.

Pek tabii ki, ayeti kerimede belirtildiği üzere, kılınan namazın sahibini haramlardan ve kötülüklerden uzaklaştırması gerekir.⁶⁹ Şayet namaz (sahibini) kötülükten/haramlardan uzaklaştırmıyorsa, bu takdirde ya namaz kılının niyetinde veya namazın kılınış şeklinde; yahut da kişinin hayatında, inancında veya yediğinde içtiğinde bir sorun var demektir.

O halde, girişte parantez içinde özetlediğimiz sözleri sarf eden ve iyi niyetli ve samimi olduğuna inandığımız ve kendisini hiç tanımadığımız bu kardeşimizin ifadeleri, birazcık kastını aşmış görünüyor. Bu kardeşimizin tövbe etmesi yerinde olur. Bu ifadelerin sahibi kardeşimiz, “*kötülüklerden rahatsız olmayıp sadece ferdi ibadet ve namazla mutlu olan kimsenin mutluluğuna şaşarım*” gibi bir ifade kullansaydı, sıkıntı bertaraf edilmiş olurdu.

Dinin iman konusuna ilişkin hükümleri, Kur’an-ı Kerim’de veya Mütevâtir sünnette açık şekilde bildirilen, akâid kitaplarımızda da özetle kaydedilmiş olan hükümlerdir. Din ve iman üzere konuşup yazarken, bu ölçülere göre konuşup yazmalıyız. Yoksa kişinin özrü kabahatinden büyük olur.

Rabbimiz azze ve celle, günahlarımızdan tövbe-i nasûh (geri dönüşü olmayan) tövbe etmemize yardım eylesin. İmanımızı ve amelimizi kabul buyursun. Sorumluluğunu en güzel şekilde îfâ edebilen ve ebedî kurtuluşu hak eden mü’min kullarından eylesin. Âmin!

16.09.2022

Dr. Ahmet GELİŞGEN

www.ahmet.gelisgen.com

⁶⁸ Bkz. Bakara, 2/264; A’râf, 7/29; Zümer, 39/2; Müsned, V/428. Ayrıca bkz. IV/124; Müslim, Zühd, 46.

⁶⁹ Ankebût, 29/45.

Konuyla ilgili olabilecek diğer yazılarımızın yer aldığı linkler:

<https://www.ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=35>

<https://www.ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=532#2022091178>

<https://ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=166>

<https://ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=164#2022091376>

<https://ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=74#202209135906>